

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 254 СТ

Дата 27.08.23 г.

Изм. № 38/23.08.23г.

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №10/2023

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд на Република България от 27.06.2023 г. на Съюза на юристите в България е предоставена възможност да представи писмено становище по конституционно дело №10/2023 г., образувано по искане на главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на следните законови разпоредби чл. 213, ал. 4 – 6, чл. 247б, ал. 2, чл. 250, ал. 1, т. 2 и чл. 411а – чл.411и от Наказателно процесуалния кодекс (НПК); чл.30, ал. 5, т. 21 и т. 22 и ал. 7, чл.33, ал. 3, чл.112, ал. 6, чл. 147, ал. 7, чл.173, ал. 11 и ал. 12, чл. 173а, чл. 230, ал. 1, изр. 1 и чл. 230а от Закона за съдебната власт (ЗСВ); §31, ал. 2 и §41 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Наказателно процесуалния кодекс ПЗРЗИДНПК (обн. ДВ, бр. 44 от 02.06.2023 г. в сила от 06.06.2023 г.).

По поставените въпроси в искането на вносителя предоставяме на вниманието ви следното становище.

1. Възражението, че разпоредбата на чл. 213, ал. 4 - 6 НПК противоречи на чл. 4, ал. 1, чл. 6, ал. 2, чл. 119, ал. 1, чл. 121 и чл. 127 КРБ поради въвеждането на съдебен контрол върху отказите на прокурора за образуване на досъдебното производство, не отнема качеството на съда да бъде независим арбитър в наказателното производство. Оспорваният съдебен контрол е предвиден като необходимо условие за законосъобразно образуване и провеждане на досъдебното производство, в съответствие предвидените по закон фактически и процесуални предпоставки за това. Подобен предварителен контрол е предвиден и за други производства, без това да ограничава правомощията на компетентните органи. Касае се за последваща контролна дейност по закон.

В случая не става въпрос за изземване и упражняване на правомощия, включени в компетентността на други органи, а се упражняват само правомощия, предвидени като необходимост за изпълнение на възложените служебни функции. Възложената засилена защита срещу неоснователно повдигане на обвинение за тежки престъпления е в интерес на обвиняемия и на правосъдието.

2. Възражението, че разпоредбите на чл. 247б, ал. 2 и чл. 250, ал. 1, т. 2 НПК, противоречи на чл. 121, ал. 1 и 2 от Конституцията, е не основателно. Тази норма не е новосъздадена и до сега не е оспорвана. Чрез същата норма законодателят показва едно трайно отношение към случаите, не представляващи престъпни деяния. При тях процесът е безпредметен и затова наказателното производство подлежи на прекратяване. Разпоредбата не отнема правомощията на прокурора да повдига и поддържа обвинение, съобразно обстоятелствата, фактите и приложимия закон.

3. Същото оплакване, но с по-различна обосновка се поддържа в следващия абзац на стр. 3 от искането. Твърди се, че в тази част разпоредбата на чл. 6, ал. 2 КРБ е противоконституционна защото в чл. 411а НПК липсва изискване за наличието на достатъчно данни за извършено престъпление като предпоставка за образуване на досъдебно производство и това поставя главния прокурор в по-неблагоприятно положение от другите обвиняеми лица.

Възражението е крайно формалистично и поради това неоснователно. Не може да има съмнение, че с оглед компетентността на съответните лица, те са длъжни по закон да следят служебно за наличието на всички изисквания на НПК, за валидно образуване и провеждане на досъдебното производство, пред риска наказателното производство да се окаже не валидно.

4. Неоснователно е и възражението за нарушение по чл. 4, ал. 1, чл. 6 ал. 2, чл. 8, чл. 117, ал. 2, чл. 121 и чл. 127 от Конституцията, с оплакване за нарушение по чл. 411а, ал. 1 и 2 във връзка с чл. 209 НПК, поради това, че възниква колизия между принципа, налагащ мотивиране на вътрешното убеждение (чл. 121, ал. 1 КРБ) и изискването за безпристрастност на решаващия орган.

Възражението е неоснователно.

При осъществяване на своята дейност, ръководството на Наказателната колегия на ВКС не се произнася по съществуването на повдигнатото обвинение, а

следи само дали са налице формалните условия за образуване и движение на наказателното производство.

5. Възражението, че назначаването на съдия за прокурор във ВКС за разследване на престъпление, извършено от главния прокурор, противоречи на изискванията за съответствие на структурата на прокуратурата, тази на съда.

Възражението е неоснователно.

Назначаването на съдия за прокурор във ВКС за разследване на престъпление, извършено от главния прокурор не съставлява неизбежна и повсеместна практика, а едно оправдано изключение от общите правила за осъществяване на магистратска дейност. Назначението е *ad hoc* само за конкретния случай, след приключването на който съдията възстановява съдебното си положение в съответния съд. Няма друга възможност за постигане на резултат – разследването да е от друго лице, а не от прокурор от системата на прокуратурата. Това положение е възприето като допустимо и от членовете на Венецианската комисия, по начина на приложението си (*ad hoc*) като възможно и неизбежно.

6 Неоснователно е и оплакването, че чл. 411б НПК е игнорирал напълно вътрешно-ведомствения контрол чрез възлагането му само на съда.

Възражението не държи сметка, че общият ред за обжалване на постановленията относно дейността на главния прокурор при обвинение за извършено престъпление е въобще неприложим. Недопустимо е да се оспорва законността на приложение на предвидения процесуален ред, след като този ред е приет от компетентен законодателен орган и практически е единствено възможен.

7 На това се дължи неоснователността на направените възражения в искането. Всички оспорени действия и правомощия на съответните органи, са предприети в съответствие с изискванията на законност.

В искането на главния прокурор не е съобразено положението, че процедурата срещу главния прокурор може да се осъществи само от съдия, избран по съответния ред с възложени правомощия на прокурор. На контрол подлежат процесуалните действия на съдията, изпълняващ прокурорски функции и то не като съдия, а като разследващ прокурор.

8 Не са налице правомощия на разследващия прокурор, сочещи на изключителност или извънредност. Това са типичните нормални действия, които извършва всеки прокурор с тази разлика, че прокурорската функция се осъществява от надлежно избран друг съдия.

Поради това е неоснователно възражението, че прокурорската колегия при ВСС е длъжна да назначи съдията по разследване, по реда на чл. 112, ал. 6 ЗСВ за прокурор при условията на обвързана компетентност.

Няма закон предвиждащ задължителна компетентност с едностранна оценка и насока. Законодателната практика е в смисъл, че правомощията на компетентните органи са задължителни за упражняване, но няма задължителна алтернатива за начина по който ще се реши въпросът. Това е предоставено на

преценката на компетентния орган. Обвързаната компетентност се отнася само до задължението за произнасяне, но не и до характера и насоката на това произнасяне.

II С оспорения закон е променена продължителността на срока, за който законодателят е предвидил определен мандат на ВСС. Това решение на НС надхвърля правомощията на Обикновено НС, защото съдържа в себе си решаване на въпроси за които Парламентът не е овластен. Въпросът за продължителността на мандата е конституционно установен и не може да бъде предмет на регламентиране от Обикновеното НС.

С УВАЖЕНИЕ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

В. П. СЛАВОВ